

V. Lang
Tammepuistee 5
Tartu

Jlhub kolmapäeviti

Õpilasteleht

Toimetuse ja talituse aadressid: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve
nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 19 (5)

31. jaanuaril 1934. a.

II aastakäik

Täna kuulutame Teie vahel, tellijad, välja suure „Õpilastelehe“ joonistuste ja kirjandite võistluse!

Meie seinad toimetuses on igavad ja hallid, tahaksime neid meel-
sasti elustada ilusate, rõõmsate ja värviliste

joonistuste ja piltidega,

mis meie sõbrad meile saadavad. Sellepärast kuulutame välja oma

suure kunstiteoste võistluse.

Saatke meile oma **joonistusi**, värvilisi või lihtsalt pliiatsi või sulega
tehtud, karikatuure, stseene, maastikke, värvilisi kleebinguid — ükskõik,
aine — nagu materjalgi — on vaba ja teie endi valida.

Tingimus: aine ei tohi olla jäljendatud, kellegi teise oma, vaid teie
oma algupära.

Ja et igäiks pole meister joonistamises, vaid kergemini käsitab
sulge, võite võistlusest osa võtta ka

kirjandite, jutukeste, luuletuste

või **naljade** saatmisega. Ka need olgu algupärandid, mitte kustki välja
loetud.

Kõige paremad tööd auhindame väärilise tasuga. Nii omandavad
parimate joonistuste saatjad toimetuse hindamise järele

**vesivärvide komplekti, värvipliiatsite komplekti
ühes blokkidega, blokke, pliiatseid, raamatuid.**

Samasugused auhinnad ootavad kirjandite saatjaid.

Võistluste saatmise tähtaeg

15. veebruar s. a.

Kõik kirjad peavad olema märgitud sõnaga „Joonistuste ja kirjan-
dite võistlusele“. Igale võistlustööle olgu juurde lisatud „Õpilastelehest“
väljalõigatud **sellekohane ruut**, milline leidub tänases lehes kuulutus-
küljel. Ruut kordub igas „Õp.-lehes“ kuni 15. veebruarini.

Ringreis ümber oma tubase maailma.

II peatus: AHL.

MILLAL ÕPPISID INIMESED TULD HANKIMA?

Lõbus on kuulata, kuidas puud ahjus praksumvad! Tulle vaadates, jälgides leekide mängu, meenuvad igasugu kummalised kujutlused. Näed põlevaid linnu, kindlusi, mida rünnatakse. Praksumine kostab kahurite mürskudena ja leekide keeled on nagu sõdurid, kes jooksevad üles kindluse seintest.

Vanasti inimesed mõtlesidki, et tules elavad väikesed olendid, tule vaimud. Tuld peeti isegi pühaduseks ja temale ehitati templeid, kus põlesid igavesed, kustumatud tuled.

Tulehoidmine ongi igivana, vaneim inimese kommetest. Tule hankimine, saamine ei olnud kerge, tuld leiti, nagu nüüd leitakse kalleid kive. Sellepärast hoiti teda ka kalli aardena, sest ise tuld teha ei osatud.

Juhtus, et väik lõi põlema puu. Inimesed vaatasiid hirmu ja kokkumiseiga tulelooma, kes söi puud ja praksumas oksid. Lähemale tulla oli hirm, kuid ka eemale ei raatsitud minna — nii mõnusaalt soojendas tuli külmal õöl.

Ürginimene ei olnud araim olendeist. Tal tuli võidelda loomhiiglastega, mammutiga, vägeva koopakaruga.

Leidus vahvaid inimesi, kes söandasid lähemale tulla kustuvale tulele. Meie ei tea, kes esimesena haaras tuleasemest põleva tuki ja selle tõi koju. Võib olla, et seda tegid mitmed ja mitmes kohas. Igatahes leidus julgeid, taiplikke inimesi, kes taltsutasid tule, nagu taltsutatakse loomi.

Edissoni suur leiutus, elektripirn, ei ole tähtsusetult siiski kaugelki võrreldav nende karusnahkade kandjate, poolmet-sikute ürginimeste leiutisega. Sest ilma tuleta ei oleks olnud edu ja inimesed, kel poleks tuld, oleks tänapäevani gorillade või orangutangude seisukorras.

Õpetaja vestlus õpilastega.

Teie küsite minult lähemaid teateid õpperaha- või hooldamiskindlustuse kohta?!

Meeleldi täidan Teie soovi, sest ma ise olen sõlminud sobiva kindlustuse ja minugi truimaid sõpru on elukindlustuse poliis.

Lapsed! Olen teile tihti rääkinud lapsea ja noorpõlve õnnest. Teie elate elu kaunimas eas — sest iga päev avanevad teile kooli- ja vanemate õpetuste kaudu uued ilmad, uued avarused, kaugused, sihid ja eesmärgid. Igal teist on töö + unistus. Teie vaim on puhas elu argipäevast. Teie olete alati pühapäeva meeolus. Teil on jõud selleks.

Ja see, et Teie istute siin klassis, — see on suurelt sõltuv Teie vanemaist. Nemad hoolitsevad teie igapäevase leiva, teie riiete, jalanõude ja õppeabinõude eest. Koguni rõõmukinke ja lõbususi ei keela nad teile. Sageli unustavad nad enese teie kasuks. Teie olete nende uhkus ja õnn! On hea, kui vanemate tervis, nende jõud, viib teid vastu elule tugevatena, iseseisvatena. On hea ja palume jumalat selleks.

Inimesel oli tuli, mis rõõmsalt helen-das koopas, valgustas, soojendas ja val-mistas maitsvat toitu. Veel aga ei osanud ta ise seda saavutada. Kulus hulk aega, enne kui inimene jõudis nii kaugele. See oli suur võit, sest alles tule saavutamise oskusega sai inimene rip-pumatuks loodusest. Kui vihm tule kus-tutas, võis ta igal ajal süüdata uue.

On kummaline, et tänapäev me tuld saavutame täpselt sama abinõuga, kui ürginimesed seda õppisid tegema. Ürg-inimesed said tuld hõõrumisega ja ka meie, kui tahame süüdata tuld, hõõrume tikku peadpidi vastu karbi külge.

Siiski on vahe nende kahe talitusviisi vahel väga suur. Tikku süttub hetke-liselt, piisab väikesest liigutusest. Et aga hõõrumise teel puutiikki süüdata, olgugi ta täiesti kuiv, kulub vähemalt minuteid viis või rohkem. Seda on tarvis pealegi osata, tikust aga võib tuld tõmmata igauks. Tehke kord proovi tuld saavutada nii, nagu seda tegid meie esivanemad. Vaevalt, et teil esimesil ajal sest midagi välja tuleb.

TIKKUDE SALADUS.

Et puu süttuks, on vaja teda väga tu-gevasti ja pidevalt hõõruda. Iseasi aga on tikkudega. Tikul on otsas pea, mis süttub isegi väga kergest soojusest. Tõmba traks mööda karbikülge ja ongi tuli käes!

Kuid tikud on väga noor leiutus võr-reldes inimese kultuuri eaga. Möödunud aastal võisime pühitseada esimese tiku-vabriku 100-aastast juubelit. Enne aga kandisid inimesed tule saavutamiseks taskus kummalisi asjakesi. Need olid enamasti karbis kolmekesi koos — tikk rauda, tikk kivi ja veel midagi käsna

Aga?... Kui kaljuil meist surevad vanemad varakult? Paljude isad, juba enne meie kooliastumist, kutsutakse taevaisa juure. Paljud meist kaotame hoolitseva ja armastava ema sellal, kui me ei oska talle sõnagi öelda, ei oska teda tänadagi armastuse eest. Vaat' sel-listel juhtudel haarab meid hall ja karm elu liig varakult. Oleme karastamata, väetid, rumalad ja nõrgad. Meil on tarvis abi. Kes aitab? Kust tuleb abi?

Ja vaadake! Siin tuleb appi usaldava seltsimehena Teie hooldamis-poliis. Kui vanemad teid on armastanud, tõsiselt soovivad teie eest hoolitseda, — siis nad kindlasti on sõlminud teie hooldamis-kindlustuse.

Vähese aja- ja rahakuluga võidetakse sellega eluõnn paljudele.

Rääkige sellest kodus vanemaile ja paluge neid, et nad sõlmiks Teie kasuks vastava kindlustuse.

„Õpilastele“ talitus vastab ka meel-sasti kirjalikele küsimustele; selgitab, soovib ja tutvustab mitmesuguseid kindlustusviise. Selleks adresseeritagu kirjad lehe talitusele, märgusõna „Kind-lustus“ all.

KUMBLUSSEEP

A. FREDERIKING, TARTUS

taolist. Raud oli määratud tule löömi-seks vastu kivi, kivist lendas välja säde ja süttas kolmanda vahendi, taela.

Tänapäev on sama põhimõtte järele ehitatud väikesed taskuskantavad tule-masinad, rahvasuus „välgumihklid“. Välgumihklis on samuti tükike tulekivi sädemee andmiseks, tükike terast, mis rattakese näol hõõrumist tekitab ja tü-kike tahti. Et see kiiremini süttuks, imbutatakse ta bensiniga.

Agaga ega's tikkude leiutamine pole ol-nud nii kiire, nagu see vast näib. Inimesed on kaua katsetanud, otsinud ja eksinud, enne kui nad välja jõudsid niisugusele iseenesest õige lihtsale asjake-sele, nagu on tuletikk. Ükskord valmis-tati tikke klaaspeakestega. See peake oli vaja katki pigistada väikeste tangi-dega. See oli halb ja peaasi — kallid tulehankimise vahend.

Viimaks hakati tikkude valmistami-seks tarvitama vosvorit. Vosvori sütti-miseks piisab õige vähesest kuumusest — 60 kraadi on selleks küllalt. Kuid isegi vosvoritikud ei kõlbanud kuhugi võrreldes meie tikkudega. Nad olid mürgised ja süttisid niigagi kergesti. Tarvitses vaid tõmmata mööda seinu või — nagu seda tehti naljaks — mööda saapa-talda — ja tuli oli käes. Isegi liiga palju tuld ühekorraga. Sest vosvori pea plah-vatas, ta osakesed lendasid laiali ja pä-rast põlemist jäi õhku halba, mürgist haisu. See oli väävligaas.

Alles aastat kuuskümmend tagasi hakati valmistama selliseid hädaohutuid ja murgituid, n. n. rootsi tikke, nagu nad meil praegu tarvitusel. Neis ei ole enam vosvori ega ka väävli, nad ei plahvata, ei haise, on igal pool ja igal ajal tarvi-tamiskõlblikud, hinnalt kättesaadavad, hõlpsalt käsiteldavad — see tähendab, igapidi vastavad oma otstarvele — anda inimesele tuld.

MIKS EI PÖLE VESI?

Mõned ained süttuvad kuumutamisel, teised plahvatavad otsekohe tulega kokku puutudes. Vesil aga ei põle üldse. Miks?

Ta ei põle samal põhjusel, miks näi-teks ei põle tunk. Sest ta on ise põle-mise saadus, sest ta on saanud ja tek-kinud gaasi, vesiniku, põlemisest. Vesi-nik on kerge gaas, mida tarvitati õhu-pallide täitmiseks. Ta on aga kergesti plahvatav ja sellepärast kardetav.

Miks vesi kustutab tule? Nimelt sellepärast, et ta enam pole vajaline põlemiseks. Et tuli hästi heledalt põleks, on vaja temale õhku. Vesi aga ei lase õhku pääseda põleva asja juure ja tuli kustub, lämbub.

Tuld saab lämmatada ka kuival — kui ta kinni matta paksu riidega või liivaga. Kustumise põhjus on sama — õhk ei pääse enam juure.

MIKS ME PUHUME TIKULE, KUI ME TAHAME SEDA KUSTUTADA?

Vesi kustutab tule, seda võime kogeda otsekohe, kui me põlevale tukile vett peale valame. Kuid me teame ka, miks tuli siis kustub. Kui me aga põlevat tikku või küünalt tahame kustutada, siis meie ei vala neile vett, vaid puhume peale ja tuli kustub.

Kui me aga ahjus vinduvat tuld tahame põlema õhutada, puhume ja tuli hakkab paremini lõõmama. Kuidas seda seletada?

Et tikku süüdata, tuleb ta kuumaks teha, seda saab aga hõõrumise teel, nagu juba kuulsime. Et teda aga kustutada, tuleb ta uuesti teha külmaks.

Pealepuhumisega teeme tiku uuesti külmaks, sellepärast kustubki tuli.

Aga kui me ahju puhume?

Ahjus on tuld rohkem, sellepärast ei jaksa meie oma puhumisega tuua nii palju külma, et tuli sellest kustuks. Mõnikord, kui tuli on alles päris väike, siis küll.

Muidu aga, meie puhumine elustab ahjus õhuvoolu. Õhuvool on ahjus küdemise ajal olemas, seda kuuleme oma kõrvadega. Alul aga ei ole ta küllalt tugev, kui tuli veel pole hoogu võtnud ja siis võib meie puhumine veidi kaasa aidata. Muide aga, ka ilma puhumata saab läbi.

MISPÄRAST AHI KÜDEDES KOHISEB?

Puhumisega tulemegi selle küsimuse lahenduse juure. Me teame, et soe õhk on kergem kui külm õhk. Puude põledes läheb õhk ahjus soojaks ja hakkab ülespoole kerkima. Tema asemele tuleb toast külm õhk. Tekib tõmbus. Pange prooviks postkaardile üsna äärel väikesed paberitükikesed ja asetage nad ahju ukseks oleva avause juure. Õhutõmbus haarab nad ja viib tulle. See näitab, et õhk ahju juures kogu aja on liikvel.

Sellepärast ongi ahju sisemisel uksele avauseid. Et õhk ligi pääseks. Ilma õhuta ei põleks puud ahjus. Mida parem tõmbus, seda paremini põlevad puud. Küdemise juures tekkiv kohin pole muud kui õhu liikumine, sama mis tekitab tuulekohina.

Kui te aga ei usu, et soe õhk ülespoole kerkib, siis tehke proovi. Päikesepaistelisel päeval pange aknalauale põlev küünal või lamp. Aknalauale näete tule varju, selle kohal aga ülespoole tõusva õhusamba varju. Või vaadeldes talvel maja korstent, kui sees põlev tuli. Korstnast tuleb suitsu, kuid suitsu kõrval näete terasemalt vaadeldes veel midagi muud virvendavat. See on väljatungiv ja ülespoole kerkiv soe õhk.

Kirsiõitemaa tütarlaste kiri Narva.

Jaapani tütarlastekooli 500 õpilaselt saabub kiri Kreenholmi algkooli õpilastele.

18. jaan. saabub Narva Kreenholmi algkooli õpilastele 500 Jaapani naisõpilase väärtuslik portfoolio, mis on Kyoto linnas postile pandud. See ootamata läkitus on suureks üllatuseks mitte ainult Kreenholmi algkoolile, vaid ka tervele Narvale. 500 õpilase poolt saadetud portfoolio annab huvitava pildi Jaapani õpilaste kooli elust ja valgustab teisi tähtsamaid Jaapani siseriigi küsimusi. Saatekiri, kaartide, ülesvõtete jne. seletused on kirjutatud kahes keeles: jaapani ja inglise keeles. Jaapani läkituse puhul korraldatakse Kreenholmi algkoolis pidulik aktus, kus koolijuhataja J. V ä l b e poolt loetakse õpilastele jaapani 500 õpilase kiri

damise tuba. Igal klassil on raamaturiel, kus palju raamatuid hoitakse, mida meie võime lugeda. Meie ilustame seinu oma joonistusega, maalidega ja mõne kuulsa maalikunstniku tööga. Meie kooli aias on mände, pajusid, kirsipuid, tulpe, moone, suhkruherneid jne. Praegu on kevade, parim aas-taag. Meie kirsipuud ja tulbid on täies õitses.

Soovime ühiselt teiega tegutseda rahu, õnne ja sõpruse süvendamiseks!

O m a v a l i t s u s k o o l i s .

Meie koolis igal klassil on oma valitsuse süsteem, mille motto: „Meie peame ise hoolitsema enda eest“. Vahel on meil koosolek küsimuste üle, kuidas hoida kooli korras ja puhas; samal ajal märgitakse üles õpilaste head tööd.

Igal aastal on meil suur koolipidu, millest võtavad osa meie vanemad ja kutsutud külalised. Koolipeol näitame omi võimeid laulus, jutus, muusikas, mängus ja tantsumis.

K a r p - k a l a l i p u k e .

5. mail teeme ühe karp-kala lipu, et soovida poistele õnne nende edus. Meie koolis teeb iga klass karp-kala lippe oma joonistuse järgi. Nende lippude all sünnivad ka suured spordipidustused.

Tanabata (kangrute) pidustused peame 7. juulil. Õpilased ilustavad siis igaüks ühe pilliroo.

Nukkudepeo korraldavad tütarlapsed kolmanda kuu kolmandal päeval. Meie viime siis ilusaid nukke kooli ja ilustame neid kookidega ja puuviljaga. See on meile koolis ilukirjutamise päevaks.

Iga aasta teine jaanuar on meie koolis ilukirjutamise päevaks.

*

Eelmises „Õpilaslehes“ uudiste osas oli märgitud üllatus, mille osaliseks said Narva linna Kreenholmi algkooli õpilased. Kuna nüüd sugune tähelepanu avaldus on erakordselt huvitav, toome siin veel pikemalt Jaapani tütarlaste läkitusest. Praegu on Jaapanil kevad ja viljapuud õitsel. 3. märtsil pühitsevad kõik Jaapani tütarlapsed oma sünnipäeva, õigem, kogu Jaapan pühitseb siis oma tütarlaste sünnipäeva. Vast läheb sel puhul neile siit teele ka mõni tervitus.

ühes teiste seletustega. Hiljem udupiltide kaudu näidatakse õpilastele Jaapanist saadetud ülesvõtteid, mis väga huvitavad.

500 Jaapani naisõpilase kirja lisu on järgmine: „Oleme väga rõõmsad teiega kirjavahetusse astudes. Saadame teile ühe portfoolio, mille valmistasime teie jaoks. Ta ei ole mitte hea: kuid loodame, teie rõõmustate teda vaadates kui meie kingitust sõpruse tähena...

Kyoto vana Jaapani pealinn

Kyoto linn asub Jaapani keskosas. See on vana meie pealinn ja omab nii palju ajalooliselt kuulsaid ja ilusaid paiku, templeid, kohti, et on huvitav üle maailma. Meie kool on tütarlaste normaalkooli täienduskool. Meie koolis on 500 õpilast, kes igaüks hoolega õpivad ja mängivad. Meil on 12 klassituba ja köögituba, muusikatuba, saal vihmase ilma puhuks, üks puhusetuba, esim. abi tuba, ja majapi-

Jamboreele!

Rakvere skaudi märkmeid eesti skautide matkalt 4. ülemaailmlisse suurlaagrisse Ungaris

6. „SINISEL DONAUL“ VIINIST BUDAPESTI.

Kohe olgu öeldud, mis oli üllatuseks meile kõigile, et Donau ei ole pea kunagi sinine, nii kuis laudakse seda nii hästi nii paljudes kauniviisilistes lauludes. Ehk kui, siis vast ainult hilisel ööl, kui temas peegeldub sinimust taevas. Harilikult on Donau vool aga ebameeldivalt kollakas-hall. Ja see häiriski nagu kuidagi, et pead pettuma oma ammu omaksvõetud tões.

SÕIDAME KOOS AMEERIKA SKAUTIDEGA,

kes tulid Londoni ja Berliini kaudu. Osa neist on juba Gödöllös, meiega sõidavad veel viimased sada. Ja varsti lähebki sõbrutsemiseks lahti. Ning pea on ka vahetatud esimesed skaudimärgid. Mis aga keelest puudu tuleb (ameeriklaste inglise keelt on ju eriti raske mõista), seda saab selgitada aga veel paremini miimika ja kätega.

Meie rataslaev aga lükib end vahetpidamata edasi allavoolu ja Viini eeslinnade möödumisega ilmuvad mõlemale kaldale ilusad aasad. Aeg läheb ja pea oleme jõudnud kohale, kus vasak jõe-kallastest kuulub Tšehhoslovakkiale ja parem Ungarile. Siin on Donau ungarlastele, edaspidi nii sageli kuulud väljenduste järele,

TRIANONI PIIRIKS JA MITTE RIIGIPIIRIKS.

Möödume Komaromist, kus mäetippu-

del on näha varemets losse, möödume kauneimast linnast sellel Donau liinil, Esztergomist, mille katedraalid ja palee uhkelt paistavad jõele. Mitmetest peatuskohtadest, milledeks on kaldale kinnitatud praamid, ilmub laevale ungarlasi ja tšehhe. Ühest peatuskohast tuleb peale rühm tšehhi gaide, omaaegseid ungarlasi. Tutvuse loomine nendega on meie poistel tühine asi, ja pea lähebki laevalaelt lahti esimeseks ärdasi õpitunniks tragide ungarlannade juhtimisel. Nüüd kuulsime ka esimest korda ungari viiside ja meloodiate kõitvat ilu. „American boy“ on lõbus poiss. Ja varsti lähebki lahti

EEST-AMEERIKA „MAAVÖISTLUS“ MUSTLASEMAADLUSES

mõlema maa skautide vahel, millise maadluse kohe neile selgeks õpetame. Ja kuigi ameerika poisid saadavad järjekorras tulle oma kõige mürakamad mehed, meie master Riksi vastu ei pea neist ükski, ja „maavöistlus“ võidetakse hiilgavalt 4:0. Aplaus tragidele eesti poistele kõigi laevalsõitjate poolt oli võimas. Poisid omavahel aga arutavad, et nüüd peaks tasa tehtud olema Eesti jalgpalli esindusmehkonna kaotus Ameerikale 1924. a. Pariisi alümpiaadil. Öhtu eel muutub Donau kallaste ümbrus üha ilusamaks. Ilmuvad kõrged mäenõlvakud, siin-seal kallastel ungarlasi tervitamas möödastõitvat laeva. Kohtame mitmeid vastutulevaid reisi-laevu minemas tagasi Viini suunas.

Meie laevadel aga mängivad kaks rändmuusikut viiuli ungari härdaid viise ja pea kõik laevalolevad ungarlased laulavad neile vaikselt kaasa. Ja siis, kui sa laeval juba mitmelt ungarlaselt oled kuulnud nende soojast poolhoiust Eestile, kui nemand just kõik esimestena on tuletanud meelde meie iidset hõimusegulist ja päritolu Uraali mägiailt, kui ta sulle kurbtõsiselt mainib fakti, et kaks kolmandikku põlist Ungarimaad on neilt ära võetud ja võõraste valduses, siis, kuuldus neid südamesse tungivaid viise õhtuhämaruses Donau vaikselt veel, suudab kui mõista ja vast õigustadagi ungarlast.

Üha pimeneb. Laeva prožektor valgustab meie ees veevälja ja mööduvaid praame. Ning korraga avaneb jõekäänangu tagant vaade, millist peetakse üheks kõige ilusamaks Euroopas, —

ÕINE BUDAPEST DONAULT.

Öeldakse, isegi unes ei võivat midagi sarnast omale ette kujutada. Ja see ei ole vast suurelt liialdatud. Kuusirpki sügavsinises taivas oma hõbedase virvendusega laevanina ees on kui selleks, et romantilist meelt sinus veel täielisemalt süvendada. Läheneb linnale. Veel kord käänak jõel, ja mõlemal kaldal asuvatelt mäenõlvadelt, millele on asutatud linn, peidetud prožektoritest heledasti valgustatuna, eralduvad tumedalt taevafoonilt nõuduslikkudena näivad lossid ja kirikud. **V a a d e o n v ö r r a t u!**

Meie aurik langetab korstnad ja libiseb ühe Euroopa ilusama rippuva silla, n. n. Elisabethi silla alt läbi ja peatub väikese manööverdamise järele Pesti pool kaldal. Tuhandepäine rahvahulk on vaatamata hilisele ajale laevale vastu tulnud, eelkõige muidugi ametlikke vastuvõtjaid, ungari skautjuhte.

Meie rebane.

Jahimehe jutustus.

Sel suvel sõitsime meie puhkama väikesesse, metsäärsesse külla. Üürisime endile väikese majakese metsa serval ja elasime kogu suve.

Kord lammutati seal aita, mis oli lagunemas ja aidast leidsid mehed rebase pesa. Pojad olid kobaras põranda all, ema oli jõudnud ära pageda.

Talumehed imestasid, et külas kellelgi polnud kadunud kanu. Vana Toomas aga oskas nähet selletada: rebane ei murra kunagi oma pesa lähedonnast, et mitte pesa hädaohtu saata.

Rebasepojad jagati ära omavahel. Ühe võttis omale metsnik Mart. Ta tahtis oma koeri õpetada. Rebasepoeg aga ei hakanud sööma ja Mart müüs ta meile ära. Meie panime rebasepoja elama aeda peenarde vahele kasti, kasti tõmbasime traatvõrguga üle. Otustasime nii, et kohe, kui loomake suuremaks saab, laseme ta lahti.

Mitu ööd nuttis ja vingus väike rebane ema kutsudes. Päeval aga

surus ta end kastis nurka ja kõhis tigidalt inimeste peale, kes püüdsid läheneda.

Möödusid päevad. Jõudis kätte sügis, lehed löid kolletuma, linnud hakkasid rändama soojale maale. Ka meie pidime minema.

Oli aeg oma vaest vangi vabaks lasta. Väikesest pojast oli juba saanud kena rebane. Avasime kasti — mine, rebaseke, jookse kuhu tahad. Rebane aga oli juba harjunud oma eluga ega tahtnudki ära minna. Lükkasime kasti ümber. Maad tundes oma all hakkas rebane haistama, värin läbistas ta keha ja pikkade hüpetega suundus ta viimaks metsa.

Samal päeval sõitsime meiegi minema. Kuid talvel kuulsime veel kord uudist oma rebasest.

Meile räägiti, et rebane veel samal öhtul tagasi tuli, kasti alla puged ja seal ööbis. Hulk aega veel oli kast igal ööl ta magamispaigaks, koduks. Viimaks löi rebane kartma jahimeeste paugutamisi ega tulnud enam.

Siiski, veel kord suutis koduseks saanud kast rebasele olla kasulik. See oli siis, kui Mart esimese lumega jahile asus. Koerad leidsid varsti rebase jäljed ja hakkasid teda ajama. Saba kõrgele tõstes põgenes rebane koerte eest. Ta oli aga alles noor ja kogemata. Varsti hakkas ta väsimata ja iga ringiga jõudsid koerad lähemale.

Viimaks peatas rebane. Rahu-tult vaatas ta ümber kaitset otsides ja järsku otsustades pöördus ta küla poole. Ühe hetkega oli rebane äärmise maa juures, lipsas õuest läbi ja kadus aeda. Seal puged ta aeda unustatud kasti alla ja jäi vait.

Järgmisel hetkel olid aga ka vihased koerad juba aias ja keerlesid haukudes ja urisedes kasti ümber. Kära peale tuli välja maja omanik, vana Toomas, kes ei aimanudki, mis teoksil. Ta võttis kepi ja ajas koerad minema.

Kõik jäi vaikseks. Videviku ajal ronis rebane kasti alt välja. Kikkõrvu kuulatas ta hulk aega ja leides nähtavasti, et hädaoht on möödas, läks ta lonkides metsa poole.

Laevalt maha tulnud juhatakse meid kohe läbi tervitusi hõiskavat rahvamurdu trammile Budapesti West-jaama sõitmiseks, et veel samal ööl meie poolteist nädalat kestnud reisu lõpp-punkti Gődöllösse jõuda. Jaamas antakse meile küll parima vaguni kogu meie reisi vältel, 2. klassi vagun. Kahjuks sai seda mönu vaid 28 klm., kaugus Budapestist Gődöllösse. Üllatuseks Budapesti jaamas üks raudteeametnik, tulles mulle appi vaguniakent avama, alustab minuga venekeelset kõnelust ja avaldab, et tema on maailmasõja lõpupäevil mitmet aega olnud Austria sõjavangina Rakveres. Ütleb end hästi linna mäletavat.

Gödöllösse jõudnud selgub, et ööpimeduses siiski võimatu on laagrisse edasi minna. Ööbime siis siin juba teistkordselt oma reisi vältel jaama ooteruumis. Hommikul vara on meil juba järel ungari skaudid ja veoauto meie varustuse kohaleviimiseks. Kiiresti ise ka veel autosse ja viie minuti pärast vurisemegi sisse jamboree väravast — o l e m e k o h a l !

Gödöllö jaamas aga ootavad maha-transporteerimist kolm erarongi 1500 prantsuse skaudiga...

Eerik.

Meie „neljast musketäärist“!

MÕNDA KÜTTISEST, SULEST, VIIDINGUST JA KUUSEST

Kui meil aastate eest oli „neli musketääri“ — Lossman, Klumberg, Tammer ja Villemson, kes käisid mööda Euroopat ja otsisid endile vastaseid, keeda aga kuigi palju ei leidunud, siis räägiti peale nende vananemist juba mitu aastat, et „vaat, kus olid ajad, kui Eestil polnud vastast“. Möödunud suvel kerkis aga nagu maa alt nähtavale uus kvartett, kes tegi võib-olla veel võidukama turnee Euroopasse, kui „vanad veteraanid“. Lahkudes kodumaalt ei julenud keegi olla nende suhtes optimist, kuid ajalehtedest võis varsti lugeda üllatusi nende võitudest. Võib-olla pandi sellega jälle uus alus Eesti kergejõustiku tõusule ja arvatavasti juba tuleval aastal ilmub neile neljale väärikaid kaaslasti. Igäihte huvitab asjaolu: kuidas need mehed jõudsid oma praegusele tasemele? See pole olnud

sugugi kerge töö, saavutada selliseid tagajärgi, kuid ennastohverdav ja ennastsalgav harjutus on olnud nende tagajärgede pant.

Nikolai Küttis on pärit Narvast ja praegu 24-aastane. Tänavu talvel määrati temale Eesti parima sportlase kuldmedal, tema möödunud suve võitude tõttu. Küttis on tuntud eestlastele juba kauemat aega keskpärase sportlasena. Juba noorelt algas ta harjutamist ja oli keskkooli lõpetades päris hea sportlane. Tema peamised alad olid kolmik-, kaugus- ja kõrgushüpe. Kolmikhüppes lõi ta juba aastate eest Eesti rekordi. Siis kerkis ta järsku Narvas Eesti esivõistlustel üles hea sprinterina, võites 100 ja 200 meetris meistrikohad. Jällegi kadus ta tagaplaanile, kuna ta õppis Tartu ülikoolis metsateadust ja lõpetas selle väga lühikese ajaga. Kõva õppimine

Äkki kostis õudne karjatus ja jooksja kadus kuhugi auku, käed laiali.

Hatako jõudis suures jooksuhoos vaevu peatada. See oli elevandi püüdmiseks kaevatud auk.

Lõõtsutades pingutusest ja üleelatud kokkumisest pigistas Hatako rusikas käed meelekohadele ja vaatas veel kord püünisele, milles teda oleks oodanud kohutav surm, näljasurm pimedas, niiskes kaevus.

Pika orgiga kõrvale lükates auku katvaid oksa ja lehti vaatas ta alla. Ta nägi seal hulk teravaks tahatud vaie hammastena krokodilli lõustas. Ühel neist kõverdus valus inimese keha. Hatako kargas üles ja vaatas ümber, otsides pikemat ja tugevamat oksa. Ta leidis ühe otsast haralise ja augu kohale kummardudes tahtis ta seda ulatada hädasolijale. Oli aga juba hilja. Hatakot valdas nõrkusehoog, ta tuikus ja langes maha.

Üheksas peatükk.

Ta toibus aga varsti. Soisest pinnast tõusvad aurud ja niiskus äratasid ta jälle meele-märkusele. Ta nägi ligidal metspartide parve. Pikemalt mõtlemata ta haaras püssi ja laskis maha ühe neist. Hetk hiljem lõi ta juba hambad sooja lihha. See tõstis ta jõudu. Hädahoitud meenudes ruttas ta nüüd kiiresti eemale siit, enne kui pauk vaenlased juhib ta jälile. Ta pühkis püssi puhtaks ja asus teele. Pöösas-tega kaetud künkale jõudes tundis ta hirmsat väsimust. Ta puges kõige tihedama põõsa varju ja uinus silmapilkselt.

taolist ja varsti ka ligineva inimese pehmeid samme.

See oli vadžaggo sõdur täies varustuses ja mundris.

Halba aimamata ja vaikist laulu ümisesed läks ta läbi metsa ja lõikas möögaga mingeid rohtusid, arvatavasti keedu tarvis.

Järsku langes ta selga tagapoolt midagi rasket ja raudne käsi pigistas kokku sõduri kaela, nõnda et laul lõppes korinas. Mees kukkus maha. Ta käsi, mis mõõka hoidis, vajus kokku Hatako tugeva käe all. Ta kohale ilmus must nägu ja ta nägi avatud suus teritatud hambaid.

„Kui sa häält teed, tapan su! Kuipalju on teid siin?“

Nende sõnadega ta vabastas veidi vangistatu kaela pigistusest.

Võidetu tõmbas hinge, veri valgus ära näost — hirmust tõmbus see halliks ja ta silmad kiindusid võitjale.

„Vasta!“ käskis Hatako kurjalt, ähvardades uue pigistusega.

„Ja, buana. Meid on neli“, oigas noormees.

„Kus nad on? Kas nad tulevad siia poole või ootavad sind seal?“

„Nad ootavad seal, pirnipuu juures.“

„Nad valvavad mind? Kas on nii?“ naeris Hatako ja surus oma põlve võidetu rinnale nuga otsides.

„Ära karda, ma ei tapa sind. Ainult ära tee häält. Pead vaikima nagu surnu“, sosistas ta ähvardavalt nuga tõstis. „Võta oma oda ja tõuse üles!“

röövis kõik aja ning sport jäi tahaplaanile. Möödunud kevadel lõpetas ta ülikooli, kohe asus ta ka tugevale harjutamisele ja sellest olid tingitud ka rahvusvahelised tagajärjed. Küttis on saavutanud oma edu suure tahtejõuga. Mitmel korral on mehele paistnud, et ta enam ei edene, ning jätab järele, kuid tahtejõud on saanud alati võidu. Peale selle on ta väga korralikkude eluviisidega — marukarsklane ega suitseta.

Gustav Sule on pärit Tartust ja teda nimetatakse Eesti „soomlaseks“. Seda just sellepärast, et ta on väga soome sportlase tüüp. Alati omaette, sõnaaer, kinnine, ei armasta seltskonda. Kui sõideti suurema meeskonnaga kuhugi võistleva, siis oli Sule see, kes eraldus alati teistest ja kuski üksikus vaguninurgas omaette midagi luges. Viimasel ajal on mees muutunud veidi jutukamaks ja seltsimehelikumaks. Ka tema on üks tahtejõu näide. Harjutanud

on ta alati üksinda omaette. Läks sel ajal spordiväljale, kui kedagi seal polnud ja harjutas siis üksinda tundide kaupa. Ka tema on korralikkude elukommetega ja karsklane. On katsunud võistelda mitmel alal ja saavutanud silmapaistvaid resultate teivashüppes (350), kõrgushüppes (180) ja kuulitõukes (14.28). Silmapaistev on aga tema odaheite tagajärg, veidi alla 70 m, mis teda seab maailma parimate hulka. Ka tema on alla 25 aastat vana ja nii on ta paremad ajad alles ees.

Arnold Viiding on suurimaid sporditalente, keda näinud viimasel ajal meie spordiväljad. Pärit on ta Valgast — sealt tuli Viiding Tallinna ja võitis kohe kõiki vanu meistreid. Viiding omab väga arenenud keha, mis tema kauase treeningu viil. Juba koolipoisina Valgas ta tõukas hästi kuuli, ilma et oleks suuremat harjutanud. Koolivennad räägivad, et Viiding tuli koolist spordiväljale, pani raama-

tud tõukeringi kõrvale maha ja hakkas üleriides tõukama. Nii harjutas ta alati, ilma et asja oleks tõsiselt võtnud. Juba riides tõukas ta kõigist valgalasist hulga ette ja siis kui tulid võistlused, polnud tal ühtegi vastast. Koolipoisist Viidingust räägiti kõikjal, kuid pealinnas ei uskunud keegi, vaid öeldi: „Sammudega mõõdetud“. Siis tuli aga Viiding Tallinna staadionile ja võitis kõiki vastaseid meetriga. Viiding oli üllatuse mees ja sellest peale on läinud ta areng väga jõudsalt ning püsib maailma eliidi hulgas. Samuti on Viiding esinenud väga edukalt kettaheites ja mõned ennustavad talle siin veel suuremat karjääri kui kuulitõukes. Peale kuulitõuke ja kettaheite hüppab Viiding päris hästi kõrgust ja on saavutanud häid tagajärgi jooksudes. Talvel harrastab ta käsipalli. Viiding teenib Tallinnas politseikonstaablina ja on samuti nagu eelmisedki — täiskarsklane. On 23-aastane.

Noormees tõusis oiates ja jäi värisedes seisma Hatako kõrval.

„Võta nuga ja lõika oma vibu nõor katki!“

Noormees täitis sõnakuulelikult käsku.

Hatako võttis oma õlalt antiloobi naha.

„Lõika see ribadeks!“

Kiirelt ja sõnakuulelikult täitis noormees ka selle käsu.

Hatako seisis kogu aja ta kohal nuga käes, silmi pööramata temalt.

„Hea! Nüüd viska oma nuga maha ja tule siia puu juure! Rutem!“

Silmi pööramata võidetult võttis Hatako katkilõigatud vibunööri ja sidus sellega võidetul käed. Naharibadega tõmbas ta kinni ta jalad ja sidus ta siis puutüve külge. Siis kiskus ta võidetu puusadelt vöö ja üsna lähedale minnes sosistas ta:

„Kuidas on su pealiku nimi?“

„Naioka, buana“, vastas vang kokkunult Hatako otsa vaadates.

„Hüüa teda. Hästi valjusti!“

„Hee, Naioka!“ kostis vangi hele hääl.

Eemalt kostis nõrk kaja.

„Veel kord!“ käskis Hatako.

Vang tahtis hüüda veel midagi, kuid juba pistis Hatako temale suhu kokkukeeratud vöö topise. Kokkumisest peagu lämbudes hakkas mees hingama läbi nina.

Hatako jälgis ta liigutusi, pidas samal ajal aga ka rada silmas. Lõigatud nahkrihmad käes valmis, peitis ta enda põosa taha.

Teerajalt paistis läheneva inimese kuju. Nurisedes, miks hüüdja enam häält ei tee, jõu-

dis ta põõsani, mille taga valvas Hatako. Ta peatas, pani käed suu ette ja hüüdis:

„Hoo! Kutsi!“

Samal hetkel hüppas välja Hatako ja minuti pärast oli ka teine sõdur käsi- ja jalgupidi seotud puu külge, topis suus, oma seltsimehe kõrval.

Võitja pühkis higi otsaesiselt, korjas kokku oma ja teiste relvad ja ruttas edasi.

Suure pirnipuu lähedale jõudnud, mille all Hatako nägi tõusvat suitsu, käänas Hatako teelt kõrvale ja hakkas põõsaste vahelt lähemale hiilima. Ta ronis puu otsa ja püüdes mitte end reeta vaatas ta alla ja haistis toidu lõhna. Ta nägi tuld, mille kohal katlas kees toit.

Kaks meest istus tule ääres. Ümberringi oli kõik vaikne.

Äkki murdus oks inimese keha raskuse all ja Hatako kukkus allistujate otsa. Välkkiirelt haaras ta nad mõlemad kinni ja tagus neid laupapidi teineteise vastu nõnda, et nad otsekohe kaotasid meelemärguse. Kiirelt ja osavalt sidus Hatako nad kinni, jooksis siis katla juure ja kallas selle sisu ühe sõduri kilbi sisse. Üht suutäit putru kugistades tahtis Hatako parajasti teist suhu pista, kui kuuldus okste praksumine ja puu alla ilmus kolmas sõdur.

Nähes kinniseotud kaaslast, taipas ta kohe, mis on teoksil ja heitis oda vaenlase poole. Hatako jõudis vaevu kõrvale hüpata ja end puu taha peites sihtis ta sõdurile püssist.

Vadzagga pistis karjudes põgenema, Hatako ta järel.

Aksel Kuuse on „neljast musketäärist“ kõige noorem — 20-aastane. Kuuse on pärit Tõrva alevist ja alanud sportimist juba poisikesena. Tallinnas keskkoolis käies oli ta parimaid keskkoolisportlasi. Möödunud suvel lõpetas ta keskkooli ja teenib praegu kaitseväes. Ka tema on saavutanud tagajärgi suure harjutamisega ja tahtejõuga. Iseloomult on vaikne ja tree-ringus väga hoolas. Elukommetelt eeskujulik. On saavutanud häid tagajärgi kolmik- ja kaugushüppes. Omab väga tugevad jalad ja pika kasvu.

Eeloleval suvel ei looda Kuuse kuigi palju, kuna kaitseväge ei avalda kuigi head mõju saavutustele. Südamisopis on aga soov — ületada 2 mtr. Asjatundjad arvavad, et see pole Kuusel kuigi raske, kuna ta hüpe on alles algeline ja praeguse tehnikaga ta juba lati kohal hakkab allapoole vajuma.

Need on mõned read meie „neljast musketäärist“. Üllatav on

KAS TUNNETE JUBA NEID VÄIKESI NALJAKESI?

Mängijate probleem.

Neli noortmeest oli istumas ja mängimas. Mängiti õõ läbi. Kella kolmeks hommikul, kui lahku hakati minema, tehti kokkuvõtted. Ja mis selgus? Esimene mängija oli võitnud 3 krooni. Teisel oli kolm kroonilist raha ja kolmandal kahekümneviie sendilisi 12 tüki. Neljandal mängijal oli kolmkümmend kümneseenilist raha. Kuidas see tuli, et kõik olid võidus ja ükski polnud kaotanud?

Vastus olgu antud siinsamas:
See oli keelpillide kvartett.

Teine kena probleem.

Koolis peab õpetaja seletama lastele murdsid. Ta valib aine arusaadavaks tegemiseks järgmise ülesande: Emal on kuus last ja üheksa õuna. Õunad tahab ta oma laste vahel ära jagada nii, et igaüks saaks täpsalt ühepalju. Kuidas ta peab toimima.

see, et kõik neli on provintsi mehed. Millal annab ka pealinn selliseid sportlasi?

Vastus, mille leidis väike Leili: Ta peab õuntest keetma kompoti.

Belglaste naljaküsimusi.

1. Kus on kõige rohkem kala?
2. Mitu apostlit oli? ?
3. Missugusesse pudelisse ei saa kallata äädikat?
4. Millal seisab Persia šah uhel jalal?
5. Millal on väikesed kalad kõige maitavamad?
6. Missugune kuu on kõige lühem?

Vastused.

1. Kõige rohkem kala on saba ja pea vahel.
2. Üksainus: Juudas. Teised on seda tänapäevani.
3. Täis pudelisse.
4. Ratsutama minnes, kui teine jalg on rauas.
5. Siis, kui suuri ei ole.
6. Mai kuu, sest temas on ainult kolm tähte.

KRIMINAAL ÜLESANNE.

Kriminaalpolitsei paljastas X. linnas organisatsiooni, kes tegi riigivastast tööd. Ühes sellega saadi kätte isikute nimekiri, kes kuulusid sinna. Oli ka ära märgitud, et nimedest peab välja loetama nimestikus seisjate elukutse. Kriminaalid leidsid peagi, mis alalt igaüks oli. Siin nimekiri ja katsi, kas sina ka võid leida nende elukutsed.

1. O. Nelparts.
2. E. N. Arjak
3. Ens Maasen
4. Lia Peuna
5. Elmar Smuseida
6. Heia Vunkkoht
7. J. Karinik
8. V. Mooseri

See ülesanne on suurtele matemaatikutele teie hulgast

Küalised istuvad kaheteistkümnekesi lauas. Kellelgi tuleb meele küsida:

„Mitu korda võiksite siinsamas lauas ümber istuda nii, et iga kord meil igalühel oleks niihästi paremal kui ka vasakul käel uus lauanaaber?“

Hakatakse arvama, arvutama, alul peast, siis võeti appi paberid ja pliiatsid...

Tulemus — mis tulemusele jõuti, arvake nüüd korra ise.

Mis eelolev pühapäev toob õpilasele?

„Kino „Gloria Palace“.

Pühapäeval, 4. veebr., algusega kell 12 päeval suurejooneline kultuurfilmide etendus.

Kino „Modern“.

Pühapäeval, 4. veebr. s. a., algusega kell 12 huvitav lasteetendus.

Draamastuudio teater.
(Saksa teatri ruumes.)

Pühapäeval, 4. veebr. s. a., lasteetenduseks „Rahuhaldjas“, M. Jansonini lastenäidend. See uus näidend seisab ideeliselt rahupropaganda teenistuses ja oma sisu poolest pakub palju ainet lapse mõtlemisele ja fantaasiale. Algus kl. 15.

Tegev- ja vastutav toimetaja

Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“, Tallinn.

Koolid!

Käesoleval klassiekskursioonide
hooajal külastage õppe-eesmärgiga

A/s. Ginovker & Ko

**biskviidi-
šokolaadi-
kakao-**

Seal näete: **vabrikut.**

1) biskviidi valmistamist.

Taigna segamine, valtsimine, vormimine ja küpsetamine.

2) šokolaadi valmistamist.

Kakaoubade praadimine, purustamine, jahvatamine, segamine, valtsimine, tampimine, tempereerimine, vormimine ja pakkimine.

3) kakao valmistamist.

Ubade praadimine, purustamine, jahvatamine, pressimine ja veel kord jahvatamine.

4) halvaa ja vahvlite valmistamist.

Seesamseemnete jahvatamine, keetmine, segamine jne.

Ekskursioonist teatada ette üks päev varemalt

A/s. Ginovkeri vabrikusse, tel. 305-54, S. Tartu mnt. 23.

Gloria Palace

Pühap., 4. veebruaril 1934

laste- ja kultuur-etendus

Eeskavas palju huvitavat ja vaatamisväärset.

Algus kell 12.

Kinoteater

„Modern“

Suur Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

Pühapäeval 4. veebr. 1934
kella 12—2 päeval

suurejooneline

laste- ja kultuuretendus

Pääsmete hinnad 15—50 sendini.
Filmide kohta antakse seletusi mikrofonu kaudu.

Väljasaagimiseks

vineeri, lehti ja saage, tinasõdureid

soovitab odavasti

O.-ü. „V. Tegeler“

Pikk tän. 1.

DRAAMASTUDIO TEATER

Saksa teatri ruumes

Pühap., 4. veebruaril 1934. a.

LASTEETENDUS

„Rahuhaldjas“

M. Janson'i lastenäidend 3-es vaatuses proloogi ja epiloogiga.

Näitejuht — Joh. Kaljola.
Dekoraator — Bernh. Rosenvald.
Muusikajuht — U. Jakobson.
Tantsujuht — Salme Reek.
Kostüümid — Lo Tui.

Algus kell 15 (3) p. l.

Pääsetähtede hinnad 15 s. — Kr. 1.—
Kassa avatud kella 11—13 ja 17—20.

Tuntud Inglise sulg

„Iridinoid“

kirjutab vähemalt

**6 korda
kauem**

Kõvad
777 E. F. —
raamatupidajatele

Keskm. } Kooli-
888 E. F. } õpilastele
Pehmed F.444 }

Igal sulle märk „IRIDINOID“

Hoiduge järelaimdustest!

„Õpilaslehes“ nr. 19 väljakuulutatud

JOONISTUSTE JA KIRJANDITE VÕISTLUS

Osavõtja nimi:

Aadress:

Foto-ateljee

Parikas
TALLINNA

Kuninga tänav 1

ÕPILASTELE

üksikpildid ja kooli-
grupid väga mõõdu-
kate hindadega

Õpetajad ja õpilased!

Nõudke kauplustest
ja koolikooperatiividest

A|s. „Odor“i

tinte, joonistustusche,
kleepimisliime „Odorol“
ja „Collapin“

Samuti parimat

koolikriiti, valget ja
värvilist

NOOR

„ÕPILASLEHE“

LUGEJA!

Vaata järele, kas sinu sõbral on „Õpilasleht“ juba tellitud! Kui mitte, siis hoolitse selle eest, et tellimine täna veel ära saadetak!